

FÆLLES SIKKERHED 2022 - FOR VORES DELTE FREMTID

Udsendt af Olof Palme International Center, Det internationale fredskontor (IPB) og Den internationale fagforeningskonfederation (ITUC), Stockholm 2022.

Sponsoreret af Olof Palmes Mindefond

I 1982 udsendte Den internationale nedrustningskommission under ledelse af den svenske statsminister, Olof Palme, rapporten "Common security – A programme for disarmament. På den tid dominerede den kolde krigs spændinger og frygten for en atomkrig den internationale dagsorden.

Rapporten fremlagde de forfærdelige konsekvenser en atomkonflikt ville få, og udstillede vild-farelsen i påstanden om at kernevåbenafskrækkelse gav sikkerhed. En kernevåbenkrig kan ikke vindes, men vil være katastrofal for alle involverede parter. Kommissionen udviklede begrebet om fælles sikkerhed - en ide om at samarbejde, kan tilvejebringe den sikkerhed menneskeheden kræver, hvorimod militær konkurrence og atomar afskrækkelse har fejlet.

Konklusionen er, at kun nationer og befolkninger kan føle sig sikre, når deres modparter også er det.

INDHOLD

Forord	4
Introduktion	5
Fællessikkerhed 2020 – Principperne	7
En opfordring til handling	8
Anbefalinger	10
Olof Palme-Kommissionen	14
Aktuelle fælles sikkerhedstrusler	16
Annex 1a Ledende Rådgivningskommission	28
Annex 1b Ledelse	30
Annex 2 Resume af Online-konferencer (webinars)	31
Annex 3 Globale relevante dokumenter	34
Annex 4 Palme-Kommissionens principper	35

FORORD

Når vi åbner vores morgenavis, konfronteres vi med billeder, der viser krigens forfærdelige brutalitet, ekstreme vejrhændelser, der gør mennesker hjemløse, samt rapporter om stigende fattigdom som følge af COVID-19. Den internationale orden, der en gang satte os i stand til at forhindre krige, standse den globale opvarmning, bekæmpe pandemier og tackle globale udfordringer, fungerer ganske enkelt ikke længere godt nok. Vi må ordne det. For vores fælles fremtids skyld.

I tider med akutte kriser, er der brug for mennesker, der kan se fremad, og komme med et bud på en bedre fremtid. For fyre år siden, var relationerne mellem supermagterne helt i bund. Risikoen for en ødelæggende atomkrig var stor. I den situation fremlagde en international kommission under ledelse af Olof Palme en rapport, der viste, at sikkerhed er noget vi må skabe sammen. Stedse mere kraftfulde våben er ikke svaret. Begrebet om den fælles sikkerhed blev etableret, og kom til at spille en rolle i de fremtidige forhandlinger om nedrustning og afspænding.

Med begrebet Fælles Sikkerhed som udgangspunkt, har Initiativet Fælles Sikkerhed 2022 analyseret den verden vi lever i, og nogle af de store udfordringer, menneskeheden står overfor. Vi håber, at læseren med denne rapport, vil opnå en stigende optimisme med hensyn til fremtiden. Det ER muligt, at gøre verden til et bedre sted, hvis vi gør det sammen.

Ideen til projektet opstod ud af en konversation i februar 2022 mellem Phillip Jennings, fra det Internationale Fredskontor og mig. Fælles Sikkerhed 2022 har haft begrænsede finansielle og menneskelige ressourcer. Men fordi mange viste entusiasme og en villighed til at bidrage med deres viden, så lykkedes det at frembringe dokumentet sammen.

Den internationale fagbevægelseskonfederation, Det internationale Fredskontor og Olaf Palme Internationale Center er tre organisationer, forskellige i natur, men de deler alle en vision om en mere fredelig verden.

Da vi begyndte på projektet, vidste vi kun lidt om den situation, vi ville befinde i, når vi fremlagde rapporten.

På en måde er det naivt at tale om fred, nedrustning og fælles sikkerhed, når verden står på randen af en ny verdenskrig. På den anden side, så er der mere end nogensinde brug for en mere markant debat om fred.

Jeg vil gerne rette en særlig tak til medlemmerne af vores øverste rådgivende kommission for den tid, de har brugt på møder, og deres input til rapporten. Kommissionen består af mange højt kvalificerede og erfarne personer fra hele verden. Den kollektive viden i kommissionen er det, der gør initiativet så unikt. Jeg vil også gerne takke enhver, der har medvirket i "Fælles Sikkerhed" s række af 2022-webinarer. De har givet os en værdifuld viden og indsigt, der kommer til udtryk i denne rapport.

Til mine kollegaer i styringskomiteen, vil jeg også rette en tak for jeres tid, hengivenhed og engagement. Især to skal have en helt særlig tak: Björn Lindh, koordinator, og redaktør Clare Santry - uden dem ville vi ikke have været i stand til at udsende rapporten.

Initiativet slutter ikke med fremlæggelsen af rapporten. Snarere er der tale om en begyndelse på et arbejde, der må fortsætte længe endnu. Vores verden er i fare, men sammen kan vi opbygge vores fælles sikkerhed.

Anna Sundstrøm. Generalsekretær for Olof Palme International Center.

Verden står ved en korsvej, og skal vælge mellem en eksistens, der baserer sig på konfrontation og aggression, eller en verden, der bygger på en transformerende fredsaftale og fælles sikkerhed. I 2022 står menneskeheden overfor eksistentielle trusler om kernevåbenkrig, klimaforandringer og pandemier.

Hertil kommer en blanding af ulighed, ekstremisme, nationalisme, kønsbetinget vold og indskrænkning af den demokratiske sfære. Hvordan vi reagerer på disse trusler, afgør vores overlevelse.

I år er det 40 år siden at *Olof Palmes Uafhængige Kommission for Nedrustning og Sikkerhedsspørgsmål* blev etableret. Kommissionen fremlagde sin rapport i 1982 på toppen af den kolde krig. Centralt i rapporten indgik begrebet *Fælles Sikkerhed* – ideen om at nationer og befolkninger kun kan være sikre, hvis deres modpart også er det. Kommissionen fastsatte nogle principper bl.a., at alle nationer har ret til sikkerhed, at militær magt ikke er et lovligt middel til at løse uenigheder mellem nationer, og at der skal være begrænsninger for hvor mange våben, der er nødvendige at besidde, for at opnå gensidig sikkerhed.¹

I januar 2022 erklærede de fem permanente medlemmer af FN's Sikkerhedsråd, at *en atomkrig kan ikke vindes, og aldrig må udkæmpes*² - et ekko af den deklaration, som Reagan og Gorbatsjov blev enige om på deres møde i Geneve i 1985³. *Vores nye rapport om Fælles Sikkerhed 2022* kommer på et tidspunkt, hvor den internationale orden står overfor alvorlige udfordringer. En ødelæggende krig raser i Europa, og endeløse konflikter fortsætter med at plage befolkningerne i alt for mange lande.

Vi er vidne til en global krise, der kendetegnes af en manglende evne til at standse klimaforandringerne, en ulige globale fremgangsmåde for bekæmpelse af COVID-krisen, og en lang liste med konflikter, hvor det internationale samfund har svigtet i sin respons. Selv inden COVID-krisen, følte seks ud af syv mennesker, globalt, sig usikre⁴

Vores fælles systemer og strukturer – nødvendige for at skaffe sikkerhed, bekæmpe fattigdom og ulighed og forhindre menneskelige lidelser – er utilstrækkelige og ignoreres hyppigt eller krænktes. Vores fremtid afhænger af om vi er i stand til at genoprette den globale orden. Fejler vi heri, da vil vi også fejle i kampen mod klimakrisen og fremtidige pandemier.

Det globale sikkerhedssystem vakler frem og tilbage på kanten, Som FN's generalsekretærs rapport "Vores fælles agenda" siger: "Menneskeheden står enten overfor et stærkt og akut sammenbrud, eller et gennembrud"⁵

Dette sammenbrud skal tjene som en alarmklokke, der sender et "wake-up call" til hele verden

1. Se Annex 4 for Palme-Kommissionens principper

2. Det Hvide Hus (3 Januar 2022) Fælleserklæring fra lederne af fem atombesiddende lande om at undgå atomkrig og undgå våbenkapløb. Kan hentes på <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/01/03/-statement-on-preventing-nuclear-war-and-avoiding-arms-races/>

3. Ronald Reagan Presidential Library and Museums (21. november 1985) Fælles Sovjet-USA-erklæring om topmødet i Geneve. Kan hentes på:

<https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/joint-soviet-united-states-statement-summit-meeting-geneva>

4. UNDP (2022) New threats to human security in the Anthropocene: Demanding greater solidarity. Kan hentes på: <https://hdr.undp.org/sites/default/files/srhs2022.pdf>

5. United Nations (2021) Our Common Agenda – Report of the Secretary-General. Kan hentes på: <https://www.un.org/en/content/common-agenda-report>

Siden Palme-Kommissionen blev nedsat, har der været talrige krige og militære aggressioner, der viser en åbenlys disrespekt for internationale love, sådan som vi har set det i Irak, Yemen og senest Ukraine.

Den russiske invasion i Ukraine i februar 2022 skete, mens denne rapport var ved at blive afsluttet. Invasionen udgør et katastrofalt sammenbrud i den fælles sikkerhed, og den er skyld i et forfærdende antal dræbte, millioner af flygtninge og fordrevne, og globale økonomiske chokbølger. Krigen har været en frygtelig påmindelse om, hvor skrøbelig freden kan være. En våbenhvile og fredsaftale mellem Rusland og Ukraine skal indgås uden forsinkelser og i det russiske og det ukrainske folks interesse.

Sammenbruddet af sikkerheden er en påmindelse om nødvendigheden af internationalt samarbejde og respekt for internationale love. Det nuværende system har brug for at blive repareret for at kunne forebygge krige, og imødekomme alle landes fælles sikkerhedsinteresser.

For tiden sker der en militarisering af verden, med hurtige forøgelse af de militære udgifter og led-saget af nukleare trusler. Men nukleare og militære afskrækkelsesstrategier har kategorisk fejlet i kampen om at opnå fred og stabilitet. Det globale sikkerhedssystem skal fornyes, baseret på fælles sikkerhedsprincipper. Mere end nogensinde, har vi brug for et stærkt og effektivt multilateralt system for fred og sikkerhed.

For at vende udviklingen, må vi:

- Genbekræfte FN's charter om rettigheder og pligter for alle mennesker⁶ Internationale love og respekt for internationale love må være fundamental for alle lande
- Re-vitalisere og gennemføre generalsekretærens opfordring til en verdensomspændende våbenhvile, som udgangspunkt for fredsprocesser i de forskellige dele af verden
- Forstærke respekten for de international humanitære love er et påtrængende tema, på baggrund af de stigende overgreb mod civile i de senere konflikter.
- Indse at global fred og sikkerhed skal skabes i fællesskab – at når din modstander ikke er sikker, da kan du heller ikke være sikker. Der må være respekt for FN-chartrets forbud mod brug af magt og vold ved grænser⁷
- Anerkende at truslen om kernevåbenkrig og klimaforandringer er eksistentielle trusler mod menneskeheden.
- Styrke tilliden mellem stater og befolkninger i lande med forskellige systemer, kulturer, religioner og ideologier så de kan samarbejde om de globale udfordringer.
- Opbygge en verden, der baserer sig på menneskelige behov. Der er ingen udvikling uden fred, og ingen fred uden udvikling. Intet af dette er muligt, uden respekt for menneskerettighederne.
- Sikre at regeringer er inddraget på alle niveauer i samfundet for at sikre demokratiske principper og inklusionen af kvinder, unge og minoriteter.

Fyrré år efter lanceringen af den originale Palme-Kommission, kræver udfordringerne i vore indbyrdes afhængige samfund mere end nogensinde, samarbejde og partnerskab, snarere end end isolation og mistillid. Fælles Sikkerhed handler om mennesker - ikke om nationer. Her i 2022, er det tid til overveje, hvorvidt Fælles Sikkerhed kan hjælpe os med at komme væk fra afgrundens rand.

6. UN (1945) United Nations Charter. Preamble. Kan hentes på: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/preamble>

7. UN (1945) United Nations Charter. Article 2 (4). Kan hentes på: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-1>

Selvom verden i dag er et helt andet sted, end for fyrré år side, så ser Fælles Sikkerhed 2022-projektet tilbage på, hvorvidt det oprindelige koncept af Fælles Sikkerhed stadig er aktuelt, og hvordan det kan justeres så det fortsat er relevant og væsentlig for vor tid. Med det - in mente - fastsætter vi i denne rapport nye principper for Fælles Sikkerhed. Principper, der bevarer ånden i Palme-Kommissionen, men afspejler de nye trusler og kompleksiteter i nutiden.

- 1 Alle mennesker har ret til sikkerhed: frihed fra frygt.
- 2 At opbygge tillid mellem nationer og mennesker, er fundamental for en fredelig og bæredygtig menneskelig tilværelse.
3. Der kan ikke eksistere en fælles sikkerhed uden atomnedrustning, stærke begrænsninger på konventionelle våben, og reducerede militære budgetter
4. Global og regionalt samarbejde, multilateralisme og regler, er afgørende for at kunne tackle mange af verdens udfordringer.
5. Dialog, konfliktforebyggelse og tillidsopbyggende initiativer skal erstatte aggressioner og militær styrke som et middel til at løse stridigheder
6. Bedre reguleringer, internationale love og ansvarlig regeringsførelse skal udstrækkes til også at dække nye militære teknologier, fx cyberspace, det ydre rum og kunstig intelligens.

Nødvendigheden af at skrinlægge forestillingen om atomar afskrækkelse som et muligt grundlag for international sikkerhed, er mere påkrævet end nogen sinde.

Når atomtrusler bruges af lande, da afslører det den spinkle basis, på hvilken atomafskrækkelsen antages at fungere. Menneskeheden vil ikke kunne overleve en atomkrig, ligesom vi heller ikke kan forberede os overfor konsekvenserne af en sådan. Et alternativ skal findes. En positiv og samarbejdende fremgangsmåde til sikkerhed skal udvikles, som et middel for at befolkninger og regeringer kan føle sig sikre. Fælles sikkerhed er alternativet til kernevåbenkonkurrence og truslen om masseødelæggelse.

COVID-19-pandemien har vist os, at uden internationalt samarbejde, er en global krise svær at håndtere. Trinvise forandringer er ikke tilstrækkelige til at frelse menneskeheden. Handlinger på regeringsniveau skal følges op af initiativer på lokalsamfundsniveau. En ny social kontrakt skal etableres, og en ny fredsdialog erstatte fortællingen om militarisering og konkurrence. Denne fremgangsmåde skal indsætte ansvarlighed og gennemsigtighed som det centrale.

Fælles Sikkerhed kræver ikke kun handling fra regeringer, men også fra parlamenter og civilsamfundene, Ngo'er, bevægelser der kæmper for social retfærdighed og fred, trossamfund, kvinde- og ungdomsbevægelser, samt fagforeninger. Også virksomheder har et ansvar for at respektere menneskerettighederne, og bidrage til menneskers sikkerhed, sådan som det er fastsat i FN's vejledende principper om forretningsverden og menneskerettigheder⁸

Der er et akut behov for at institutioner og lovgivere engagerer sig, og involverer borgerne, ikke kun beslutningstagerne i grænseoverskridende diskussioner om en mere retfærdig handel, klimaløsninger, mindsket ulighed, samt freds- og tillidsopbygning.

Civilsamfundet må agere som en vagthund, en motiverende kraft, og en modvægt til politisk positionering - med støtte i tillidsopbyggende initiativer, herunder gældende og nye traktater. NGO'ere skal spille en aktiv rolle i at arbejde med at forsvare ikke kun i den almindelige sikkerhed, men også når det gælder militarisering og en retfærdig omstilling. Dialog på diplomatniveau skal involvere det organiserede civilsamfund - både ved siden af, sammen med og adskilt fra regeringsdialogen.

Truslen om krig og dens konsekvenser er ikke blevet mindre med årene. Men politisk vilje, folkets magt, og en kollektiv holdning kan føre til ændringer. Der er endnu tid til at være opfindsom og ambitiøs, når det gælder om at genskabe sikkerhed, og nyfortolke vores verden.

⁸ United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (2011) Guiding Principles on Business and Human Rights. Kan hentes på: https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinessshr_en.pdf

Fælles Sikkerhed 2022's anbefalinger er indikationer eller skridt fremad i processen med at fjerne truslen om udslettelse efter en atomkrig, og vende krigens "supertanker."

De er både praktiske tiltag, men de opstiller også en vision om en bedre verden. De tjener til at motivere offentligheden og har en positiv indflydelse på beslutningstagerne om, hvad der er nødvendigt og opnåeligt.

Det er op til andre at tage disse skridt fremad - især FN med et bredere engagement fra civilsamfundet, snarere end regeringer. Anbefalingerne i den rapport er ikke endelige. Der er fortsat meget, der skal gøres, for at realisere Olof Palmes vision om fælles sikkerhed.

Anbefalingerne stammer fra førende globale tænkere og eksperter, der deltog i Fælles Sikkerhed 2022-projektet. Anbefalingerne skal udbredes gennem repræsentative organisationer og fora, fx FN's sociale topmøde og World Economic Forum, OSCE, FN's Nedrustningskonference, München Sikkerhedskonference og Den afrikanske unions freds- og sikkerhedsråd. Anbefalingerne vil tillige blive spredt via de sociale og traditionelle medier, gennem folkelige bevægelser og i freds- og miljøorganisationer, trossamfund, fagforeninger og kvinde- og ungdomsorganisationer, samt de bevægelser, der kæmper for borgerrettigheder og etnisk retfærdighed.

Anbefalingerne fokuserer på fire hovedområder:

1. Styrke den globale fredsarkitektur
2. En ny fredsdividende - nedrustning og udvikling
3. Revitalisere atomvåbenkontrol og nedrustning
4. Nye militære teknologier og militarisering af det ydre rum

1. styrke den globale fredsarkitektur

Det multilaterale system er under stigende pres i de senere år. Der er et akut behov for at styrke den struktur, der opretholder freden, og at forebygge og håndtere konflikter. Multilateralisme må desuden konfrontere klimakrisens kritiske udfordringer, samt skabe en global arkitektur, der er forberedt på pandemier og hvordan disse håndteres.

1.1 Opmuntre regionale organer som fx Den afrikanske union, De latinamerikanske og caribiske staters fællesskab (CELAC), Den sydasiatiske sammenslutning for regionalt samarbejde (SAARC), Golfens samarbejdsråd og Sammenslutningen af sydøstasiatiske lande (ASEAN) om at udvikle rammer, der inkorporerer principperne for Fælles Sikkerhed, og opbygge strukturer der kan mægle og skabe tillid mellem stridende parter. Afskrække etableringen af nye militære alliancer og re-vurdere eksisterende militære alliancer - med samarbejde baseret på fælles sikkerhed som et alternativ.

1.2. At etablere en ny global og regional fredsarkitektur, der bygger på OSCE's model. Afholde en Helsinki II-proces i 2025 – 50 år efter den første Helsinki-aftale, der lagde grundstenen til OSCE og foreslog, at menneskerettigheder og ytringsfrihed skulle danne grundlaget for fred.

1.3 Understøtte en øjeblikkelig genoptagelse af strategiske stabilitetssamtaler USA- Rusland og USA-Kina, med fokus på den endelige afvikling af alle masseødelæggelsesvåben.

1.4 Integrere følgende klimarelaterede sikkerhedsrisici i FN's konfliktforebyggelsesstrategier: Forpligtelse til at dele grønne teknologier, omfordeling af militære ressourcer for at tackle klimatruslen, og fremme FN-rapportens alternative løsninger på miljøproblemerne. Sikre retfærdighed for de lande, der er mest påvirket af klimaforandringerne, samt støtte til klimaresistent infrastruktur.

1.5 FN fredskonference på basis af FN-rapporten Vores fælles Agenda efter den model som COP-møderne afholdes på. Afholde fredskonferencer hvert tredje år for at forny fremskridt indenfor våbenkontroltraktater, håndtere fredsdialogen. Sætte civilsamfundet i centrum af diskussionerne. .

1.6 Udvide mandatet for og forøge ressourcerne til FN's fredsopbygningsfond for at blive brugt i en transnational dialog til at bedømme folk-til-folk kontakter, samarbejde og demokratisk mobilisering. Fortsætte fondens stærke fokus på kvinde - centreret fredsopbygningsløsninger. Bruge fonden til at forøge antallet af multi-disciplinære, multi-kulturelle og multi-trosretninger, fredsuniversiteter, og kongresser, sikre at de er tilstede i regioner og nationer, hvor der er risiko for konflikter. Disse institutioner giver unge mennesker viden, færdigheder og redskaber til at skabe betingelser og institutioner til udarbejdelse af praktiske konfliktløsninger og fred.

1.7 Styrke den internationale agenda for kvinder, fred og sikkerhed ved at fastsætte et mål på 50 pct. for kvinders deltagelse på alle niveauer i de internationale freds og sikkerhedsaktiviteter.

1.8 Reformere FN for at give det mere magt og autoritet i generalforsamlingen – især i sikkerhedsspørgsmål – og for at undgå at individuelle medlemmer kan lamme FN's fælles sikkerhedssystem.

2. En ny fredsdividende – Nedrustning og udvikling

Det internationale samfund skal finde en måde at skabe en stabil interesse i fred, med ét formål: en generel og total nedrustning. Det betyder også fornyende måder hvorpå man kan udnytte udstyr og ekspertise til fredelige formål og dermed understøtte overgange, fx militært personel til ikke-militære professioner, og omdanne våben til vindmøller⁹. Heri ligger mere end den umiddelbare finansielle fordel, idet den nye fredsdividende skal bidrage til at tackle årsagerne til konflikter og frygt, fx klimaforandringer, migration, sparsomme ressourcer og pandemier.

⁹ Interview med Hilary Wainwright på onlinekonferencen *The World After Covid-19: Invest in Peace and Development not in War and Conflict* (15 Februar 2022). Kan hentes på: <https://www.youtube.com/watch?v=IRZsg8ELYrY>

2.1 Styrke internationale love og revitalisere traktater for nedrustning, våbenkontrol, ikke-spredning og våbensalg – især Våbenhandelstraktaten (ATT). Etablere stærke internationale regler for eksport og brug af håndvåben og lette våbentyper, brud på menneskerettighedslovene, voldelige forbrydelser og terrorisme. Tiltræde en politisk deklaration mod brugen af eksplosive våben i beboede områder, samt styrke eksisterende forpligtelser - fx deklarationer, der beskytter skoler og universiteter mod angreb.

2.2 Indkalde til en særlig FN-generalforsamling for nedrustning i 2023-24, for at etablere en global forpligtigelse til at reducere de militære udgifter årligt med to pct. Opstille et globalt mål om at afskaffe kernevåben, hvilket vil frigive over 72 mia \$ om året.¹⁰

2.3 Bruge reduktionen af de militære udgifter til at generere en global fredsdividende, der skal finansiere FN's Bæredygtigheds mål, FN's fredsskabelsesaktioner, samt en retfærdig overgang til klimavenlige job. Etablere en FN-institution, der har som mål, at skabe 575 mio nye jobs i 2030 gennem at konvertere jobs og teknologier i våbenindustrien til miljø- og sundhedsmæssig fornyelse, vacciner og behandlinger. Reducere udgifterne til militært personel ved at skabe civile servicemuligheder som alternativ til militærtjeneste.

2.4 Invester i menneskers sikkerhed med en ny social kontrakt, der tackler ulighed og opbygger mere inkluderende, modstandsdygtige og fredeligere samfund. Forme den nye sociale kontrakt ved at gennemføre ILO's 2019-deklaration, afholde et Verdenstopmøde i 2025, opstille en global social beskyttelsesfond, skabe et universelt minimum for arbejderrettigheder, etablere en multilateral bindende traktat, der pålægger virksomhederne at leve op til deres sociale ansvar og påpege at det også gælder forsyningskæderne, samt regulering af de uformelle jobs (prekære jobs). Forstærke kampen mod ulighed ved at etablere globale, regulerende instrumenter, der fokuserer på transnationale skatteniveauer og systemer, ulovlige finansielle strømme og nationalbeskatning.

3. Revitalisere atomvåbenkontrol og nedrustning

Anerkendelsen af at en atomkrig ikke kan vindes, og aldrig må udkæmpes, kræver en fuldstændig afståelse af kernevåben. Det første skridt hertil - en altomfattende kernevåbenedrustning - skal tages øjeblikkeligt og i god tro. Kravet om at forebygge de katastrofale humanitære konsekvenser af en kernevåbenkrig, skal forene det internationale samfund, og understreger det akutte krav om fremskridt.

3.1. Genoptage våbenkontrollen især for kernevåben og deres affyringssystemer, fx INF-traktaten fra 1987 om afskaffelse af et stort antal mellemdistanceraketter. Som første skridt skal et moratorium om landbaserede raketsystemer i Europa introduceres. Partnerne i ikke-spredningstraktaten (NPT) skal straks udvikle og fremlægge konkrete tidsbundne og gennemsigtige planer for, hvordan de har til hensigt at realisere forpligtelsen til atomnedrustning. Sikre at CTBT-aftalen forbud mod atomforsøg får juridisk gyldighed. Forhandlingerne skal indledes om en traktat, der forbyder enhver yderligere produktion af fossilt materiale til brug i kernevåben. At genoptage og udvikle tillidsskabende metoder og initiativer ligesom Open Sky aftalen.

¹⁰ ICAN (2020) Enough Is Enough: 2019 Global Nuclear Weapons Spending. Kan hentes på <https://d3n8a8pro7vnm.cloudfront.net/ican/pages/1549/attachments/original/1589365383/ICAN-Enough-is-Enough-Global-Nuclear-Weapons-Spending-2020-published-13052020.pdf?158936538>

3.2 Lande opmuntres til at underskrive og ratificere traktaten der forbyder kernevåben (TPNW). Atombevæbnede stater skal engagere sig med traktaten, og send observatører til mødet.

3.3 Snarlig genoptagelse af kerneåbenreduktioner med fokus på eliminering af alle masseødelæggelsesvåben. Prioritere stater, der besidder de fleste atomsprænghoveder, men inkluder alle atombevæbnede stater fra begyndelsen. Stop for udviklingen af nye kernevåben, samt modernisering og opgradering af atomarsenalet. Atombevæbnede stater skal engagere sig med stater, der ikke besidder kernevåben i en seriøs proces for at diskutere, hvordan det er muligt at komme væk fra forestillingen om at atomafskrækkelse sikrer freden, samt udvikle alternative sikkerhedspolitikker.

34. Alle kernebevæbnede stater må udvikle en fast "ingen-slår-først" strategi

3.5 Genopfriske ideen om at etablere kernevåbenfrie zoner, især i Mellemøsten, Øst-/Vestasien, Nordøstasien og i Europa.

3.6 Den fælles omfattende handlingsplan (JCPOA), eller atomaftalen med Iran, genoplives og skal loyalt realiseres af alle signaturstater¹¹

3.7 Stater der gennemfører kernevåbenforsøg skal tilvejebringe øjeblikkelig assistance til ofre og miljømæssig genopretning, især til samfund, der bebos af oprindelige folkeslag.

4. Nye militære teknologier og våben i det ydre rum

Den digitale revolution har givet os informations- og kommunikationsteknologier, der gør tilværelsen lettere, men de skaber også nye risici. Moderne militære våbensystemer udvikles, og har alvorlig indvirkning på menneskeheden, og rejser væsentlige juridiske og etiske spørgsmål. Nye våbenteknologier må reguleres eller forbydes.

4.1. Forbud mod cyberangreb på kernevåbenkommandoer og kontrolsystemer, og skal ledsagelse af en adskillelse mellem konventionelle og atomvåbens kommando og kontrolsystemer.

4.2. Forbyd autonome våbensystemer for at sikre, at mennesker bevarer kontrollen over sådanne våben i væbnede konflikter

4.3 Forbyd automatiske kernevåbenkommandoer og -kontrolsystemer

4.4. Forbyd angreb fra rumbaserede satellitter i de fremskudte varslingsystemer

4.5 Styrk traktaten om Det ydre rum, og etabler en ny kultur, der er ansvarlig for administrationen af det ydre rum, for at forhindre yderligere militarisering af rummet. Forstærk den internationale rumlov der skal sikre, at det ydre rum bruges til fredelige formål og til gavn for menneskeheden.

4.6 Begræns hypersoniske missiler, og skab en tidsramme for at forbyde disse våben.

¹¹ China, France, Germany, Iran, Russia, United Kingdom, United States of America (withdrawn), European Union

I begyndelsen af 80'erne udviklede Den Uafhængige Nedrustningskommission under ledelse af Olof Palme begrebet Fælles Sikkerhed. Ideen gik ud på, at samarbejde er den eneste måde, hvorpå der kan tilvejebringes den sikkerhed mennesker kræver, mens militær konkurrence og atomafskrækkelse har slået fejl. Palmes præmis gik ud på, at jo færre kernevåben - og ikke flere - ville forøge sikkerheden for os alle. Som Sveriges EU-minister, Hans Dahlgren, der arbejdede for Palme-Kommissionen sagde: "Vi kan ikke opretholde sikkerhed med dens modsætning - at blive truet på livet." ¹²

Kommissionen bestod af 14 højtprofilerede personer fra hele verden, herunder USA og Sovjet. Medlemmerne var fortrinsvis tidligere politikere og diplomater, alle mænd, undtagen den tidligere norske statsminister, Gro Harlem Brundtland. To år senere, efter flere møder og forskning, kom rapporten "Fælles Sikkerhed: - et program for nedrustning."

Heri blev der redegjort for de forfærdelige konsekvenser, en atomkonflikt kunne få. Rapporten påviste desuden vildfarelsen om, at atomafskrækkelse ville give sikkerhed. " International sikkerhed må hvile på en forpligtelse til fælles overlevelse, og ikke på en trussel om gensidig ødelæggelse." ¹³

Da rapporten kom frem dominerede spændingerne fra den kolde krig, og frygten for en atomkrig fyldte den internationale agenda.

12 Interview med Hans Dahlgren på mødet for Fælles Sikkerhed 2022 (14 juni 2021). Kan hentes på: <https://commonsecurity.org/2021/06/14/launch-event/>

13. Den uafhængige kommission om nedrustning og sikkerhedsspørgsmål (1982) Common Security: A Programme for Disarmament (London: Pan World Affairs). Page ix.

Principperne og anbefalingerne i rapporten, reflekterede datidens altomfattende globale dynamik: Sammenstødet mellem supermagterne Sovjet og USA. Af den grund fokuseredes næsten udelukkende på nationalstater, og på den overhængende trussel fra de nationale militære kræfter.

Anbefalingerne var langtrækkende. De inkluderede reduktioner og kvalitative begrænsninger i atom-styrken, en atomvåbenfri zone i Europa, forbud mod anti-satellitsystemer, universel loyalitet overfor Ikke-spredningstraktaten og konvertering af store dele af de militære, videnskabelige og teknologiske initiativer til civile formål.¹⁴

Begrebet Fælles Sikkerhed blev udviklet af Palme-Kommissionen, og slog an i årene derefter da Gorbatsjov refererede til dem i marts 1986 - og igangsatte dermed det, der blev begyndelsen til afslutningen på den kolde krig.¹⁵ Til trods for de nedrustningsinitiativer, der skete i 80'erne, så er Kommissionens ideer og anbefalinger ikke siden blevet fulgt op af handling.

Den originale rapportens bekymringer og fokus blev aktuel i år, da Rusland invaderede Ukraine, og det har fornyet rapportens relevans. Ideen om sikkerhed må udbredes til alle nationer og omfatte alle mennesker, der har ret til sikkerhed. I dag, som for fyrré år siden, står verden overfor nye eksistentielle trusler, der ikke ænsér nationale grænser - sådan som klimaforandringer og pandemier heller ikke gør det.

Hans Dahlgren, minister for EU-anliggender og tidligere assistent for Olof Palme i Palme-Kommissionens sekretariat. "Det vigtigste resultat af Kommissionens arbejde, var begrebet Fælles Sikkerhed. Den kendsgerning, at vi midt under den kolde krig, var i stand til at vise, at med en kernevåbenkrig, da er der ingen vindere, og at vi må søge sikkerhed sammen.

Det tog nogen tid inden begrebet fik en virkning. Men sidst i 80'erne, da var Palme død, mødtes Gorbatsjov og Reagan til nedrustningsforhandlinger, talte sammen på en måde, der næsten var ordret med Palme-Kommissionens. Rent faktisk så var disse forhandlinger tæt på at føre til en komplet afskaffelse af atomvåben.

Kommissionens mest kontroversielle forslag, og det forslag, der blev mest diskuteret, var en atomvåbenfri zone i Centraleuropa.

I dag ville jeg ønske at der var flere ledere rundt om i verden, der ville tage tid til at læse og reflektere over Palme-Kommissionens ideer, også selv om de blev grundlagt for fyrré år siden.

Begrebet Fælles Sikkerhed kan også anvendes i forhold til en anden eksistentiel trussel, som vi står overfor i dag - klimakrisen. Som Greta Thunberg og andre tydeligt har forklaret os - så er vi i det sammen, og vi må standse tidevandet, før det er for sent. Planetens overlevelse afhænger af hvad vi sammen gør. Også det er et spørgsmål om Fælles Sikkerhed.

14 . Den uafhængige kommission om nedrustning og sikkerhedsspørgsmål (1982) Common Security: A Programme for Disarmament (London: Pan World Affairs). Side 140-181

15. Interview med Hans Dahlgren på mødet for Fælles Sikkerhed 2022 (14 juni 2021) Kan hentes på: <https://commonsecurity.org/2021/06/14/launch-even>

I 2022 står menneskeheden overfor både gamle og nye trusler og udfordringer.

Hertil kommer emner, der også var tydelige for fyrré år siden, men som siden er blevet langt mere udtalte. Den russiske invasion af Ukraine blev ledsaget af truslen om brug af kernevåben - et alarmerende ekko fra den kolde krigs dage. Klimakrisen er en enorm eksistentiel udfordring, mens den stigende ulighed og stedse flere autoritære regimer, har en nedbrydende og snigende effekt på de globale samfund. Nutidens sikkerhedsrisici kan kategoriseres i seks brede temaer:

1. UDFORDRINGER FOR MULTILATERALISMEN I EN MULTIPOLAR VERDEN

I 1982 var verden delt op i to lejre, men siden slutningen af den kolde krig, er nye magter trådt ind på verdensscenen, hver med helt anderledes interesser og alliancer. Til trods for disse geopolitiske justeringer - så fortsætter den strategiske konkurrence og magtkampene mellem nationer stadig uafbrudt. Grænser er blevet ændret, nye alliancer er blevet indgået eller svækket, men konflikterne og volden forbliver konstant. Iflg. Heidelberger Institutet for International Konfliktforskning er antallet af fuldskalakrige steget fra 15 til 21 fra 2019 til året efter¹⁶

I sin tale til generalforsamlingen i anledning af FN's 75 års dag, advarede generalsekretær, Antonio Guterres, om at "konventionelle krige stikker dybere, og er sværere at løse mens de geopolitiske spændinger eskaleres. Truslen om kernevåbenspredning og -konfrontation er vendt tilbage."¹⁷ De kritiske udfordringer som verden står overfor, kræver fornyet forpligtigelse til strategisk samarbejde gennem multilateralisme og institutionsopbygning. Men i stedet for har verden begivet sig ind i en ny æra af konfrontationer og konkurrence.

Grænser og respekt for den staters territoriale integritet undermineres og ringeægtes. Invasionen af Ukraine er et eksempel på åbenlys overtrædelse af FN-charteret på hvilken multilateralisme hviler. Værdien af det internationale regelbaserede system består stadig, men er i stigende grad i krise fordi reglerne ignoreres og overtrædes. Respekten for kerneprincipper i det internationale humanitære love, er i stigende grad under pres, sådan som det skete i Irak, Palæstina, Yemen, Syrien og Ukraine. I disse konflikter er der begået forfærdelige overgreb mod civile, med bombardementer af tæt beboede områder, og hvor målet har været skoler, hospitaler og vital civil infrastruktur, som vand- og energiforsyning.

Alt for ofte er militære løsninger standardreaktionen på globale stridigheder. Det militær-industrielle kompleks' rolle - hvor et enkelt element i økonomien har uforholdsmæssig stor politisk indflydelse - skal håndteres for at gøre fælles sikkerhed realistisk. Mens al profit og rigdom, der stammer fra krig og ødelæggelse, er moralsk forkastelig, så må regeringer absolut sikre sig, at militære udgifter ikke får en selvstændig og selvreproducerende magt over de politiske beslutningsprocesser. Hertil kommer, at de enorme globale investeringer i militært personel, er et katastrofalt spild af kompetencer. USA, Kina, Nordkorea og Rusland har flest ansatte i våbenindustrien. Halvdelen af NATO's budget bruges på de ansatte¹⁸

16. Heidelberg Institute for International Conflict Research (2021) Conflict Barometer. Kan hentes på: <https://hiik.de/conflict-barometer/current-version/?lang=en>

17. United Nations (10 January 2021) Secretary-General's Remarks at the Commemoration of the 75th Anniversary of the First Meeting of the United Nations General Assembly [as delivered]. Kan hentes på: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2021-01-10/secretary-generals-remarks-the-commemoration-of-the-75th-anniversary-of-the-first-meeting-of-the-united-nations-general-assembly-delivered>

18. Interview med Michael Brozka fra SIPRI på online-konferencen The World After Covid-19: Invest in Peace and Development not in War and Conflict (15 Februar 2022). Kan hentes på: <https://www.youtube.com/watch?v=IRZsg8ELyYrY>

Kønsmæssig lighed i stræben efter fred og sikkerhed, var et uforudsigeligt emne for Palme-Kommissionen. Ikke desto mindre, så påvirkes kvinder, mænd og børn forskelligt af sikkerhedskriser. Kvinder og børn er ofte de førstes ofre under humanitære kriser. Statistikker viser, at når kvinder sidder ved forhandlingsbordet, så er det mere sandsynligt, at der indgås aftaler, der holder 15 år eller mere ¹⁹. Mellem 1992 og 2019 udgjorde kvinder i snit kun 13 pct. af forhandlerne. Hertil kommer, at kun 6 pct. af de, der underskrev større fredsforhandlinger kloden rundt var kvinder ²⁰.

I en i stigende grad multipolar verden, breder regionale konflikter og nødretstilstande sig til andre lande. Diplomati og åbne kommunikationskanaler mellem landene er langt mere vital, end nogensinde - som striden mellem USA/Kina og USA/Rusland viser. Taiwan og det sydkinesiske hav er stridspunkter for rivaliseringen mellem USA og Kina. Her kan misforståelse eller uheld mellem krigsskibe eller bombefly, få frygtelige konsekvenser. Ukraine er blevet et epicenter for konfrontationen mellem Rusland og USA/NATO og kan få forfærdelige konsekvenser.

I det 21. århundrede kan det ikke forventes, at befolkninger og nationer isolerer sig resten af verden i den tro, at så er de dermed sikret. Det er tydeligt, at globale emner ikke løses af de enkelte nationer. Kun gennem gensidig samarbejde er det muligt. Alligevel er der mange lande, der ikke søger dette samarbejde, og deres nationale egoisme, truer vores fælles fremtid.

Palme-Kommissionen vil give FN mere magt og hensyn til freden. I dag er FN's rolle som fredsskabende og -opbyggende faktor ét af de tydeligste eksempler på internationalt samarbejde. Men FN's autoritet og tilliden til FN, som en primær global styrende organ, undermineres og udfordres i stigende grad. Dagens geopolitiske konfrontation sker på mange fronter: Hybridkrige, stedfortræderkrige, handelskrige, politisk filosofi, demokratiske principper, teknologier, disinformationer, cyberangreb - alt dette er med til at sløre, hvad der foregår, og skaber mistillid mellem nationer og befolkninger. Det skønnes, at 2 mia mennesker lever i konfliktpåvirkede lande, og at 2020 var der 56 statsbaserede konflikter – et rekordstort antal ²¹.

Hertil kommer fastfrosne konflikter, fx en konflikt fra fortiden, der endnu ikke er blevet løst stabilt og tilfredsstillende, som fx afslutningen på Koreakrigen. I andre tilfælde drejer det sig om et land- eller søområde der er genstand for strid, fx Vestsahara, Georgiske områder, Nagorno-Karabakh og Transnistrien. Andre konflikter kan være mellem individuelle lande, borgerkrige, oprør og guerillaangreb, fx i det centrale Indien.

Adskillige konflikter er til dels stedfortræderkrige, hvor de kæmpende parter er påvirket af, understøttes af eller handler på vegne af globale eller regionale magter. Den israelske besættelse af palæstinensisk territorium er mere kompleks, skønt der er flere af de her nævnte træk. Andre uløste konflikter er striden Indien-Pakistan, involverer atomstater. En multipolær verden kræver fælles sikkerhed, der fremmes gennem multilateralismen, der skal være sensitiv, og tilpasset til forskellige konflikter og forskellige regioner.

19. UN Women (2015) A Global Study on the Implementation of United Nations Security Council Resolution 1325. Kan hentes på: <https://wps.unwomen.org/participation/>

20. Council on Foreign Relations (2020) Women's Participation in Peace Processes. Kan hentes på: <https://www.cfr.org/womens-participation-in-peace-processes/>

21. UN (Jan 2022) Peacebuilding and sustaining peace: Report of the Secretary-General A/76/668–S/2022/66. Para. 3, page 2. Kan hentes på: https://www.un.org/peacebuilding/sites/www.un.org.peacebuilding/files/documents/sg_report.peacebuilding_and_sustaining_peace.a.76.668-s.2022.66.corrected.e.pdf

Foruden truslen fra atomvåbnene, så er der yderligere en eksistentiel trussel: Klimakrisen med langtrækkende risici for menneskers sundhed og for planeten. Hvis ikke udfordringen tages op, så vil klimaforandringerne kaste voldsomme skygger over menneskehedens overlevelse.

Klimaforandringerne påvirker allerede tilværelsen for utallige i lande, hvor fx temperaturerne stiger og bringer tørke og voldsomme brande med sig. Juli 2021 var den varmeste registrerede måned nogensinde, og det sidste årti det varmeste nogensinde ²² Ekstreme vejrhændelser som storme og oversvømmelser, truer menneskers liv og udkomme, og stiller millioner overfor usikkerhed med forsyninger af vand og mad, især i Afrika, Asien og Sydamerika, små østater samt i Arktis ²³

Der er flere andre miljøtrusler, der knytter sig til klimakrisen, Biodiversitet, tab af habitater, og forarmelsen af de, der tidligere kunne leve af den jord de dyrkede. Andre effekter af klima-udfordringen er stigende verdenshave.

Kønsbetinget opdeling af arbejdet betyder, at kvinder ofte er ansvarlig for at indsamle vand, mad og brændsel, især i landbrugsområder. Det gør kvinder uforholdsmæssigt sårbare overfor forandringer i tilgængeligheden til de naturlige ressourcer. Til trods herfor stilles kvinder konsekvent dårligere når det gælder om at eje jord, og have kontrol over disse ressourcer. At udelukke kvinder fra naturforvaltningen af ressourcerne er en mistet mulighed. Som Georgetown Instituttet for kvinder, fred og sikkerhed siger uddannelse, sundhed og vacciner -

22. PowerPoint by Ulrich Eberle (Fellow, Future of Conflict, International Crisis Group) during the webinar There is Need for a Common Agenda for Peace and Climate (19th October 2021). Kan hentes på:

<https://commonsecurity.org/2021/09/30/there-is-need-for-a-common-agenda-for-peace-and-climate/>

23. The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2022) Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Kan hentes på: https://report.ipcc.ch/ar6wg2/pdf/IPCC_AR6_WGII_FinalDraft_FullReport.pdf

Når miljøproblemer – som fx. mangel på vand – bliver for store, så er resultatet social uro, konflikter og krige. Der er et alarmerende overlap mellem økologisk forringelse og konflikter. Af de 15 lande, der står overfor de værste økologiske trusler i verden, da befinder 11 af dem sig for tiden i konflikter.

I løbet af 80'erne og i årene derefter blev neoliberal globalisering den dominerende økonomiske model. Individualisme, profitmaksimering koblet sammen med minimale investeringer i arbejdspladser, lønninger og social sikkerhed, har efterladt verden med en tikkende bombe af kritisk ulighed.

Side 19 og side 20 er udgået fra denne oversættelse. Side 19 og 20 er et foto i den oprindelige engelske rapport.

Tekstboksene er fra henholdsvis s. 19 og 20.

"Hvor kvinder kan overvinde de strukturelle barrierer for deres deltagelse, er de enestående placeret til at bidrage til bæredygtig naturressourceforvaltning i klimaresistente samfund og fællesskaber og forstærker fred og stabilitet."²⁴

Når miljøproblemer - fx. mangel på vand - bliver for store, er resultatet social uro, konflikter og krige. Der er et alarmerende overlap mellem økologisk forringelse og konflikter. Af de 15 lande, der står overfor de værste økologiske trusler, befinder 11 af dem sig for tiden i konflikter. I 2020 havde konflikter tvunget 34 mio mennesker på flugt i deres hjemlande, heraf kom 68 pct. fra de 30 lande, der beskrives som "økologiske brændpunkter" af Institut for Økonomi og fred²⁵

Klimaforandringer forstærker risiciene for enhver eksisterende sårbarhed og spænding. De skaber ulighed, forøger usikkerheden, destabiliserer eksisterende relationer, nærer tvungen migration og intensiverer konkurrence om væsentlige og sparsomme ressourcer.

Klimabevægelsens aktivisme og beslutsomhed har forenet befolkninger og nationer. Der er skabt momentum for et klimasamarbejde, der drives af befolkningens magt. Klima-forandringerne tilbyder en enestående mulighed for at samle kollektive handlinger i en stræben efter global fred.

3. ULIGHED

Op gennem 80'erne blev den neoliberale globalisering den dominerende økonomiske model. Individualisme, profitmaksimering koblet sammen med minimale investeringer i arbejdspladser, lønninger og social sikkerhed, har efterladt verden med en tikkende bombe af kritisk ulighed.

ILO blev stiftet i 1919 om "at universel og varig fred kun kan skabes, når den hviler på social retfærdighed."²⁶ På samme måde advarede Palme-Kommissionen om at ulighed, fattigdom og mangel udgjorde betydelige trusler mod sikkerhed og at "fred og fremskridt var to sider af den samme mønt."²⁷ Fyrré år senere anklages stigende indkomstulighed for stigende polariserede politikker og fremvæksten af populisme og nationalisme.

Alt for ofte udvikler politiske konflikter sig til vold og krige. Social uro, udelukkelse og fremmedgørelse leder også til vold udenfor konfliktområder samt organiseret kriminalitet og vold i hjemmet. Tilstedeværelsen af konflikter fører tillige til øget terrorisme. Institut for Økonomi og fred fandt at 97 pct. af de, der blev dræbt af terrorister i 2020 skete i lande, der var påvirket af konflikter og at "i takt med at konflikterne forværredes, gjorde dødeligheden af terrorhandlingerne det også."²⁸

Diskrimineringen og marginaliseringen, der finder sted overalt, er symptomer på en ekstremt ulige verden, der forværrer forskellene mellem os.

24 Georgetown Institute for Women, peace and Security (2021) The Climate-Gender-Conflict Nexus: Amplifying women's contributions at the grassroots. Kan hentes på: <https://giwps.georgetown.edu/wp-content/uploads/2021/01/The-Climate-Gender-Conflict-Nexus.pdf>

25. Institute for Economics and Peace (2021) Ecological Threat Report 2021: Understanding Ecological Threats, Resilience and Peace. Kan hentes på: <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2021/10/ETR-2021-web.pdf>

26. International Labour Organization (1919) Preamble to the ILO Constitution. Kan hentes på: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:55:0::NO::P55_TYPE,P55_LANG,P55_DOCUMENT,P55_NODE:KEY,en,ILOC,/Document

27. Independent Commission on Disarmament and Security Issues (1982) Common Security: A Programme for Disarmament (London: Pan World Affairs). Page 130.

28. Institute for Economics and Peace (2022) Global Terrorism Index 2022: Measuring the Impact of Terrorism. Page 5. Kan hentes på: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/03/GTI-2022-web.pdf>

Næsten halvdelen af jordens befolkning overlever for under 40 kr. om dagen. Kvinder tjente 24 pct. mindre end mænd, og har 50 pct. mindre værdier.²⁹ Den globale ulighed er stigende iflg. FN's rapportør om ekstrem fattigdom og menneskerettigheder. Siden 1980 har den rigeste ene procent sat sig på halvdelen af den globale indtjening, og forøget deres rigdom fra 16 pct. i 1980 til 22 pct. i 2000. Latinamerika og Mellemøsten er de mest ulige regioner, hvor de øverste ti pct. tager henholdsvis 54 og 56 pct. af den gennemsnitlige nationale indkomst.³⁰

Ulighed mellem og i nationer, tilslører imidlertid en væsentlig og vedvarende ulighed - køn. Den ulighed kvinder oplever, omfatter ofte den prioriterede omsorg for familien, som er underbetalt og derfor ringeagtet. Den onde diskriminerende cirkel – og det vedvarende problem med kønsbaseret vold på arbejdspladser, hjem og i det offentlige rum - resulterer i eksklusion af kvinder fra samfundets beslutningsprocesser, herunder også når det gælder fred og krig.³¹

Mens kvindebevægelserne er en ledende kraft for fred, så er beslutninger om militærudgifter, udenrigspolitik, og krige mandsdominerede miljøer. Siden Palme-Kommissionen er der sket fremskridt i at tackle nogle aspekter af ulighed. I 2019 gik 87 pct. af alle børn i grundskolen globalt, mens antallet af børn, der ikke kom i skole i de sidste tyve år, er faldet med 40 pct.³²

Imidlertid kunne Verdensbanken i 2020 fortælle, at der var sket en stigning i den ekstreme fattigdom, og at de fremskridt der var sket de sidste tyve år, nu var vendt til tilbagegang.³³ Årsagerne hertil er COVID-19, klimaforandringer og væbnede konflikter.

4. NUVÆRENDE OG FREMTIDIGE PANDEMIER

COVID-19 har brutalt understreget, at verden er mere indbyrdes afhængig end nogensinde før, og at en pandemisk trussel ikke kender nationale grænser. I takt med at klimaet bliver stedse mere ødelagt og biosfæren forandres, så vil der sandsynligvis komme flere og flere alvorlige pandemier. Med fremkomsten af COVID-19 reagerede det videnskabelige samfund effektivt og frembragte hurtigt vaccine og behandlinger. Men ulighedsproblemerne opstod dels i fordelingen af vaccinerne, og i globale forsyningskæder – herunder beskyttelsen af intellektuel ejendom, såkaldte rettigheder, der er funderet i offentlige investeringer og i en undtagelsestilstand. Et underfinansieret sundhedsvæsen og sociale beskyttelsessystemer koblet sammen med voksende ulighed i sundhed, forhindrede vaccinelighed og viste svagheden i det forebyggende beredskab. Globale samfund er i stigende grad sårbare overfor fremtidige pandemier. Ifølge Oxfam så har verdens 10 rigeste mænd fordoblet deres formuer under COVID-19-pandemien. Samtidig forudser organisationen, at over 160 mio. mennesker blev skubbet ud i fattigdom af pandemien.³⁴

29. Oxfam International. Kan downloades her: <https://www.oxfam.org/en/what-we-do/issues/extreme-inequality-and-essential-services>

30. Report of the Special Rapporteur on Extreme Poverty and Human Rights, Olivier De Schutter (July 2021) The Persistence of Poverty: how real equality can break the vicious cycles. Page 13. Kan hentes på: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/197/47/PDF/N2119747.pdf?OpenElement>

31. Georgetown Institute for Women, Peace and Security (2021) The Climate-Gender-Conflict Nexus: Amplifying women's contributions at the grassroots. Kan hentes på: <https://giwps.georgetown.edu/wp-content/uploads/2021/01/The-Climate-Gender-Conflict-Nexus.pdf>

32. UNICEF (2021) UNICEF Primary Education Data.: <https://data.unicef.org/topic/education/primary-education/>

33. World Bank (2020) Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune. Kan hentes på: <https://openknowledge>

34 Oxfam International (2022) Inequality Kills: The unparalleled action needed to combat unprecedented inequality in the wake of COVID-19. Kan hentes på: <https://oxfamlibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/621341/bp-inequality-kills-170122-en.pdf;jsessionid=3B9DAB646BF719257B3C952EB46C2D0B?sequence=9>.

s. 23 og 24 er fotos i den originale rapport, og er udeladt i denne oversættelse. (Demos)

Ulighederne, der eksisterede før pandemien, i form af indkomst, adgang til uddannelse, sundhed og vacciner – afspejlede sig også i mulighederne for genoplukning af det almindelige liv og af den økonomiske aktivitet. Universel social beskyttelse og en retfærdig fordeling af den økonomiske vækst, er vital for at kunne opbygge en fremtidig robusthed.

Pandemien og uenighederne om hvordan man skal reagere overfor COVID-19, har ligeledes fremmet adskillelse og konflikter. Instituttet for Økonomi og fred fandt, at den civile uro steg under pandemien med over 5.000 voldelige hændelser - i perioden januar 2020 og april 2021 ³⁵

Kvindens beskæftigelse har været uforholdsmæssigt påvirket af pandemien, og har især været bemærkelsesværdigt i lande der tilhører de øverste middelindkomstlande, hvor "kvindens beskæftigelsesrate lå under 1,8 pct. sammenlignet med 2019-niveauet, mod kun 1,6 pct. for mænd – og det til trods for, at beskæftigelsesraten, inden pandemien allerede lå 16 pct. point under mændenes ³⁶.

Andre tilbageslag som følge af COVID-19, er stadig under vurdering. ILO projekterer med et arbejdstimeunderskud på 52 mio fuldtidsjob i 2022. I mellemtiden forventes det, at den globale arbejdsløshed i 2022 vil nå op på 207 mio, - en stigning på 21 mio, sammenlignet med 2019 ³⁷

5. AUTORITÆRE REGIMER – ET INDSNÆVRET DEMOKRATISK RUM

Tilliden til regeringerne er faldende, og autoritære holdninger vinder frem. Mindre end 20 pct. af verdens befolkning lever i, hvad Freedom House definerer som, "et frit land". Eritrea, Nordkorea, Somalia, Saudi Arabien, Belarus og Kina er blandt de lande hvor friheden har de dårligste vilkår ³⁸.

Alt dette er sket i de sidste 15 år. Det civile rum hvor borgerne kan udfolde sig, hvor der er respekt for forsamlingsfriheden, til at organisere sig og til forhandle sine vilkår er under trussel. I 2020 var der langt færre borgere, der nød de demokratiske rettigheder, og langt lavere end i 1990, ifølge V-Dem Institute. Og skønt der stadig foregår en demokratisering rundt om på kloden, så det fortrinsvis noget der sker i mindre lande ³⁹.

Det skrumpende demokrati og det stigende tyranni, er en trussel mod menneskers sikkerhed, og resulterer hyppigt i brugen af magt og aggressioner. Ikke-demokratiske stater truer ikke kun den regionale og globale fred, de svigter også, når det gælder om at tilvejebringe sikkerhed for deres egen befolkninger. Instituttet for Økonomi og fred fandt, at frygten for vold, og erfaringer med vold var lavere i fuldt udviklede demokratier, end i mangelfulde demokratier, hybride regimer og autoritære regimer ⁴⁰. Kvinder bærer ofte byrden af demokratiske tilbageslag og står overfor en stigende opposition mod kønsmæssig lighed, og trusler mod de fremskridt, der er sket for kvinders rettigheder.

35. Institute for Economics and Peace (2021) Global Peace Index 2021: Measuring Peace in a Complex World. Kan hentes på: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2021/06/GPI-2021-web-1.pdf>

36. International Labour Organization (2022) World Employment and Social Outlook: Trends 2022. Page 13. Kan hentes på: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_834081.pdf

37. International Labour Organization (2022) World Employment and Social Outlook: Trends 2022. Kan hentes på: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_834081.pdf.

Freedom House (2021) Freedom in the World 2021: Democracy Under Siege. Kan hentes på: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2021/democracy-under-siege>

39. V-Dem Institute (2021) Autocratization Turns Viral: Democracy Report 2021. Kan hentes på: https://www.v-dem.net/static/website/files/dr/dr_2021.pdf.

40. Institute for Economics and Peace (2021) Global Peace Index 2021: Measuring Peace in a Complex World. Page 54. Kan hentes på: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2021/06/GPI-2021-web-1.pdf>

Kvindens rettigheder er især sårbare i lande, hvor rummet for den civile offentlighed er begrænset, eller er på retur ⁴¹. Begrænset undervisning og beskæftigelsesmuligheder, restriktioner på kvinders adgang til abort, og manglende initiativer til at mindske diskrimination og kønsbaseret vold – alt dette bidrager til at forringe kvinders stemmer i beslutningstagning og reproducerer mænds magtstrukturer.

Mange mennesker har ikke oplevet en demokratisk "dividende," de føler sig efterladte af samfundet. Denne afkobling har ført til et sammenbrud i tillid mellem befolkning og regeringer. Mens demokratiet er på hælene, så udfylder korruption, populisme og højrefløjsektremisme tomrummet.

Historien har lært os, at en sådan situation fører til autokrati, aggressioner og rivaliserende stater - i stedet for samarbejde om kollektive fremskridt. Demagogernes fremkomst overalt på kloden, opmuntrer til adskillelse og opsplittning i et lands befolkning og i andre lande. Demokratiet kan ikke længere tages for givet, og borgerne må forstå at deres magt smuldrer ⁴².

Krænkelser af de demokratiske værdier går hånd-i-hånd med undertrykkelse af menneske-rettigheder. Det årlige globale rettighedsindex, der udsendes af Den internationale fagforeningskongres, fandt, at antallet af lande hvor ytrings- og forsamlingsfriheden er begrænset, steg fra 56 i 2020 til 64 i 2021. Ligeledes sket der en stigning i antallet af arbejdere, der enten blev tilbageholdt eller anholdt verden over ⁴³

MILITARISERING

Da Palme-Kommissionen blev nedsat, var atomvåben klart det mest magtfulde og dødeligste våben. Uheldigvis er denne trussel, her i den første del af det 21. århundrede, ikke blevet mindre. Forskere har sat dommedagsuret til 100 sekunder i midnat for menneskeheden. Der er i dag over 13.000 atomspræghoveder i verden⁴⁴. - tusinder står klar til brug på et øjeblik, og er langt kraftigere end de, der blev brugt i Hiroshima og Nagasaki.

Massive investeringer i hurtigere, mere dræbende kernevåben, koblet sammen med stigende spændinger mellem atommagterne, skaber en farlig kombination for konflikt. Diskussioner om kernevåbenstraktater sker langt fra de vigtigste medier - klimatruslen har fortrængt kernevåben som den altoverskyggende eksistentielle fare i den offentlige opfattelse. Fremskridt indenfor nedrustning gik i stå for et par årtier siden, og forpligtelser til våbenreduktioner ses på med ligegyldighed. Den koreanske halvø er særlig bekymrende, for her er de nukleare spændinger store, i og med, at der sker en stigende militarisering. Hertil kommer, at Koreakrigen aldrig er ophørt officielt, og at der ikke er underskrevet ingen fredstraktat.

I mellemtiden så fortsætter udstationeringen af konventionelle våben til skade for mennesker overalt på kloden. Kampe mellem stater og Islamisk Stat i Mali, Niger og Burkina Faso med over 1.300 dræbte i 2021 ⁴⁵.

41 UN Women (2020) Democratic backsliding and the backlash against women's rights: Understanding the current challenges for feminist politics. Kan hentes på:

<https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/Discussion-paper-Democratic-backsliding-and-the-backlash-against-womens-rights-en.pdf>

42. Barbara F. Walter (2022) How Civil Wars Start - And How to Stop Them (London: Viking)

43. International Trade Union Confederation (2021) Global Rights Index. Kan hentes på:

<https://www.globalrightsindex.org/en/2021>

44. Stockholm International Peace Research Institute (2021) SIPRI Yearbook 2021: Armaments, Disarmament and International Security. Page 17. Kan hentes på: https://www.sipri.org/sites/default/files/2021-06/sipri_yb21_summary_en_v2_0.pdf

45. International Crisis Group. Ten Conflicts to Watch in 2022. Kan hentes på:

<https://conflicts2022.crisisgroup.org/#:~:text=Wars%20in%20Ethiopia%20and%20Yemen,Taiwan%20and%20Iran's%20nuclear%20program> [accessed 29 March 2022]

Global ustabilitet, især i Afrika, hindrer økonomisk og institutionel udvikling, og skaber en altomfattende følelse af usikkerhed. Udbredelsen af håndvåben og lette våben forværrer de væbnede konflikter i fx Cabo Delgado, Mali, Mozambique, Etiopien, Afghanistan, Haiti og Myanmar.

Militærugifternes økonomiske og sociale byrder, var et centralt fokus for Palme-Kommissionen for 40 år siden. I dag fortsætter de med at vokse og tager de midler, der ellers skal bruges på social- og miljøområderne. Ifølge Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), så er verdens udgifter til militæret steget siden 1990. I 2029 udgjorde de næsten 2 \$ milliarder - en stigning på 2,6 pct. fra 2019 ⁴⁶.

Næret af virksomhedsinteresser, står omkostningerne til det globale militær i stærk kontrast til manglen på penge, til at tackle andre udfordringer. Dette udløser en ond cirkel - at bruge penge på våben i stedet for på mennesker, skaber ulighed, og oppisker frygt og adskillelse, hvilket kræver endnu flere militære ressourcer.

Der er en tydelig kønsdimension i våben og våbenkontrol. Som FN's Nedrustningskontor siger: "Ejerskabet og brugen af våben er tæt forbundet med helt særlige udtryk for den maskulinitet der forbindes med kontrol, magt, dominans og styrke." ⁴⁷ Mænd er overvejende dem der begår væbnet vold, og i 2018 udgjorde mænd 92 pct. af ofrene for skuddrab ⁴⁸ Håndvåben gør det lettere at bruge vold mod kvinder, hyppigt i form af hjemlig og sexuel vold. Hertil kommer, at kvinder ofte bærer byrden af indirekte indvirkning fra væbnet vold, såsom traumer, forarmelse, udnyttelse og økonomiske byrder ⁴⁹.

Ny teknologisk udvikling - fx indenfor cyberspace, kunstig intelligens og droner - rejser alvorlige juridiske og moralske spørgsmål. Brugen af computere eller autonome våbensystemer til at identificere militære mål, udgør en alvorlig fare for den internationale sikkerhed. Algoritmer kan ikke afgøre om et "legitimt" militært mål følge internationale humanitære love. Henrettelsen af mennesker udført af algoritmer og uden menneskelig kontrol, er i strid med de mest basale principper i internationale love og moral. Hertil kommer at den tid de autonome og digitaliserede våbensystemer bruger til at træffe en beslutning, er reduceret i forhold til menneskers. En falsk alarm kan ikke identificeres i tide, og inden våbnet rammer.

Andre nye teknologiske trusler inkluderer cyberangreb på kernevåbenkommando- og kontrol og kommunikationssystemer samt produktion af hypersoniske missiler - med deres manøvrekapaciteter, effektiv målsøgning, og evne til at undgå at blive sporet af radarer. Alt dette gør begrebet atomafskrækkelse utroværdigt, selv for dem som tror på det.

For 40 år siden advarede Palme-Kommissionen mod militariseringen af det ydre rum, som en farlig ekspansion af den krigeriske konkurrence. Forudsigelserne var fremsynet, fordi det ydre rum er i stigende grad blevet et kontroversielt og militariseret miljø. Udstationeringen af våben i det ydre rum, uanset om de offensive eller defensive, skaber et nyt konfliktområde.

46 Stockholm International Peace Research Institute (2021) SIPRI Military Expenditure Database. Kan hentes på: <https://www.sipri.org/media/press-release/2021/world-military-spending-rises-almost-2-trillion-2020>

47. UNODA (2018) Securing Our Common Future: An Agenda for Disarmament. Page 39. Kan hentes på: <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2018/06/sg-disarmament-agenda-pubs-page.pdf#view=Fit>

48. Small Arms Survey (2018) Global Violent Deaths Database. Kan hentes på: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-GVD-March-2020-update.pdf>

49. UNODA (2018) Securing Our Common Future: An Agenda for Disarmament. Page 39. Kan hentes på: <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2018/06/sg-disarmament-agenda-pubs-page.pdf#view=Fit>

ANNEX 1A - DEN ØVERSTE RÅDGIVNINGSKOMMISSION*

Ouided Bouchamaoui, Nobelprisvinder 2015 (Tunis)

Prof. Dr. Peter Brandt, Historiker, Tyskland

Sharan Burrow, Generalsekretær Den internationale Fagforeningsunion, Australien

Winiie Byanyima, Social retfærdighed og lighedsaktivist (Uganda)

Saber Chowdury, Medlem af Bangladesh' parlament og æresmedlem af den interparlamentariske union (Bangladesh)

Helen Clark, Tidl. premierminister og leder af Helen Clark Fond (New Zealand)

Sean Conner, Vicedirektør Internationale Fredskontor, (USA)

Sergio Duarte, Præsident for Pugwash-konferencen og Videnskab og Globale anliggender (Brasilien)

Rådgivningskomiteen har ydet værdifulde input og ekspertise til denne rapport. De synspunkter og meninger, der udtrykkes, deles ikke nødvendigvis af alle medlemmer.

Jan Eliasson, Tidl. FN vicegeneralsekretær (Sverige)

Anna Fendley, Leder af Den internationale Fagforeningsunions ungdomsafdeling,

Alexander Kmentt, diplomat og nedrustningsekspert, (Østrig)

Rosaline Marbinah, OSCE, Ungdom og sikkerhed (Sverige)

Kumi Naidon, Global ambassadør, Afrikansk Bevægelse for Retfærdighed, fred og værdighed (Sydafrika)

Trisha Shetty, CEO og præsident for Paris' Fredsforum Komite (Indien)

Liv Tørres, International sekretær, Norsk LO

Fumihiko Yoshida, Direktør Forskningscenter for afskaffelse af kernevåben, Nagasaki universitet, (Japan)

Tong Zhao, Seniorforsker i Atompolitikprogrammet ved Carnegie Stiftelsen for international fred (Kina)

ANNEX 1B - STYRELSE

Jeroen Beirnaert, Direktør, Mennesker og Handel, International Handelskongres

Reiner Braun, International Fredskontor

Philip Jennings, Vicepræsident, International Fredskontor

Björn Lindh, Projektkoordinator, Olof Palme International Center

Calre Santry, Skribent og redaktør

Anna Sundström, Generalsekretær, Olof Palme International Center

Owen Tudor, Vicegeneralsekretær, af Den internationale Fagforeningsunion

ANNEX 2 - RESUME AF ONLINE-KONFERENCER

Projektet Fælles Sikkerhed 2022 var vært for paneldiskussioner juni 2021 til februar 2022. Hver online-konferencer fokuserede på forskellige temaer, der relaterede til global fred og sikkerhed. Onlinedebatten bidrog til den endelige rapport, og kan ses på Fælles Sikkerheds hjemmeside ⁵⁰. Med tak til talerne, som tog del i online-konferencerne og stimulerede til interessant diskussioner..

Verden efter Covid-19: Investér i fred og udvikling - ikke i krige og konflikter (15. februar 2022)

<https://commonsecurity.org/2021/09/30/the-world-after-covid-19-invest-in-peace-and-development-not-in-war-and-conflict/>

Moderator: Winnie Byanyima – Head of UNAIDS and former Head of Oxfam International (acting in her personal capacity).

Speakers: Dr Michael Brozka – Associate Senior Researcher, SIPRI.

Nice Coronacion – Deputy General Secretary of the trade union confederation SENTRO from the Philippines.

Dr Mahmoud Mohieldin – UN Special Envoy on Financing 2030 Agenda for Sustainable Development, and an Executive Director of the IMF.

Owen Tudor – Deputy General Secretary, International Trade Union Confederation (ITUC).

Hilary Wainwright – Author of The Lucas Plan – A New Trade Unionism in the Making? Associate of the Transnational Institute and the Institute of Development Studies, Sussex University.

Cybersikkerhed og tech-trusler mod fred (15. december 2021)

<https://commonsecurity.org/2021/11/03/cyber-security-and-tech-threats-to-peace/>

Moderator: Liv Tørres – International Secretary of LO Norway, Trade Union Confederation.

Speakers: Jürgen Altmann – Researcher and Lecturer, Department of Physics at Technische Universität Dortmund & Vice-Chair of the International Committee for Robot Arms Control (ICRAC).

Tarja Cronberg – Distinguished Associate Fellow with the SIPRI European Security Programme, and Chair of Finnish Peace Union.

Bruce Gagnon – Co-founder and coordinator of the Global Network Against Weapons and Nuclear Power in Space.

50 Common Security 2022 webinars. Kan hentes på: <https://commonsecurity.org/webinars/>

Michael Klare – Five Colleges Professor of Peace and World Security Studies. Defence Correspondent of The Nation magazine and author of Resource Wars and Blood and Oil: The Dangers and Consequences of America's Growing Petroleum Dependency

Kvinder, fred og sikkerhed (17. November 2021)

<https://commonsecurity.org/2021/09/30/women-peace-and-security/>

Moderator: Anna Sundström – Secretary General, Olof Palme International Center

Speakers: Maritza Chan – Ambassador, Deputy Permanent Representative of Costa Rica to the United Nations

Ann Linde – Minister of Foreign Affairs, Sweden

Trisha Shetty – CEO, SheSays and President Steering Committee, Paris Peace Forum, India.

Voksende ulighed - En trussel mod fred og sikkerhed? (25. oktober 2021)

<https://commonsecurity.org/2021/09/30/growing-inequality-a-threat-to-peace-and-security/>

Moderator: Anna Fendley – ITUC Youth Committee President.

Speakers: Gabriela Bucher – Executive Director, Oxfam International.

Adolfo Pérez Esquivel – 1980 Nobel Peace Prize Laureate. Architect, Artist and Activist.

Martha E. Newton – Deputy Director-General for Policy, International Labour Organization (ILO)

Omar Faruk Osman – General Secretary, Federation of Somali Trade Unions.

Der er behov for en fælles agenda for fred og klima (19. oktober 2021)

<https://commonsecurity.org/2021/09/30/there-is-need-for-a-common-agenda-for-peace-and-climate/>

Moderator: Anna Sundström – Secretary General, Olof Palme International Center

Speakers: Helen Clark – Former Prime Minister of New Zealand and Patron of The Helen Clark Foundation.

Panel member of SIPRI initiative "Environment of Peace". Ulrich Eberle – Fellow, Future of Conflict, International Crisis Group.

Kumi Naidoo – Global ambassador, Africans Rising for Justice, Peace and Dignity.

Margot Wallström – Former Minister of Foreign Affairs, Sweden. Chair of panel of SIPRI initiative "Environment of Peace".

100 sekunder i midnat - Hvordan skal vi tackle atomtruslen (16. august 2021)

<https://commonsecurity.org/2021/08/16/100-seconds-to-midnight-how-to-handle-the-nuclear-threat/>

Moderator: Dr Helen Durham – International Law and Policy Director, International Committee of the Red Cross (ICRC)

Speakers:

Srishty Aware – Youth Leader of the Indian Institute for Peace Disarmament & Environmental Protection.

Sergio Duarte – President of Pugwash Conferences on Science and World Affairs and former UN High Representative for Disarmament Affairs.

Dr Rebecca Johnson – Founding President of the International Campaign Against Nuclear Weapons (ICAN) and Executive Director of the Acronym Institute for Disarmament Diplomacy.

Alexander Kmentt – Austrian Diplomat and Director of Disarmament, Arms Control and Nonproliferation at the Austrian Ministry of Foreign Affairs.

Fumihiko Yoshida – Visiting scholar at the Carnegie Endowment for International Peace and trustee of the Sasakawa Peace Foundation.

Fælles Sikkerhed 2022: Arrangement (14. juni 2021)

<https://commonsecurity.org/2021/06/14/launch-event/>

Moderator: Anna Sundström – Secretary General, Olof Palme International Center

Talere:: Sharan Burrow – General Secretary, International Trade Union Confederation (ITUC).

Saber Chowdhury – Member of Bangladesh Parliament and Honorary President of the Inter-Parliamentary Union.

Hans Dahlgren – Minister for EU Affairs, Sweden. Stefan Löfven – Former Prime Minister of Sweden.

Kumi Naidoo – Global ambassador, Africans Rising for Justice, Peace and Dignity

Barry Blechman, Medstifter og medlem af Stimson Center, USA. Ekspert i Palme-Kommissionen.

"Det er en vidunderlig følelse at arbejde for Olof Palme Kommissionen. Staben i sekretariatet var fremragende. Men naturligvis var der også spændinger, især da det kom til spørgsmålet om atomvåbenfrie zoner i Europa.

Rapporten er oversat til flere sprog, og er blevet brugt på mange universiteter. Så jeg vil bestemt mene, at den har haft indflydelse rundt omkring. Det var ikke kun begrebet om fælles sikkerhed, der fik opmærksomhed, men også de forslag, der drejede sig om at reformere FN.

I USA er rapporten blevet godt modtaget i organisationer, der arbejder med våbenkontrol, dog ikke så meget i medierne og i det politiske establishment. Det skyldtes at den politiske atmosfære på det tidspunkt var det modsatte af Palme-Kommissionens.

Vi skal bruge anbefalingerne i den nye rapport til at forsøge at finde praktiske fremgangsmåder, der kan realiseres på kort sigt. Det generelle billede er vigtigt, men endnu vigtigere er hvad der kan gøres nu. Vi kan ikke opnå øjeblikkelig verdensfred, men vi kan tage små skridt fremad for at reducere risikoen for krig."

ANNEX 3 - RELEVANTE GLOBALE DOKUMENTER

Der findes rapporter og initiativer, der er nyttige i stræben efter fælles sikkerhed. Disse globale dokumenter er vitale trædesten på vejen til fred og sikkerhed. Med al det nyttige arbejde og tanker, der lægges i disse emner, da er det vigtigt, at bringe folks viden og beslutning sammen. Nogle af væsentligste og mest relevante dokumenter er:

- FN's "2030 Agenda for bæredygtig udvikling - en handlingsplan for global fred og fremgang." I kernen står FN's 17 Verdensmål, der beskrives som "et altomfattende, langt-rækkende og befolkningscentreret afsæt for universel og transformerende hovedformål og målgrupper."⁵¹
- FN's generalsekretærs rapport "Vores fælles agenda," fra september 2021, fremlægger en vision for det globale samarbejde for de næste 25 år. Anbefalingerne opdeles i fire grupper:
 - *Forny et solidaritet mellem befolkninger og fremtidige generationer:
 - *En ny social kontrakt, der er forankret i menneskerettigheder.
 - *Bedre ledelse af kritiske globale fælles værdi.
 - *Det globale gode, der tilvejebringer lighed og bæredygtighed for alle⁵²
- Paris-aftalen, vedtaget af COP-21 i 2015, er en juridisk bindende traktat om klimaforandringerne. Aftalen bragte alle nationer sammen i en forpligtigelse til at bekæmpe klimaforandringerne og virkningerne deraf.⁵³
- Traktaten om forbud mod spredning af atomvåben (TPNW), var et resultat af en konference afholdt i 2017 af FN's generalforsamling. Traktaten forbyder staters deltagelse i atomvåbenaktiviteter. Lande må enes om aldrig at "udvikle, afprøve, producere og på anden vis besidde kernevåben eller andet atomart eksplosivt udstyr". Indtil nu har 86 lande underskrevet traktaten.⁵⁴
- I marts i år udsendtes IPCC-rapporten "Climate change 2022 Impacts, Adaptation and Vulnerability," Rapporten undersøger klimaforandringernes virkning på natur og mennesker kloden rundt. Den ser tillige på fremtidige risici, samt "tilbyder muligheder for at styrke naturens og samfundenes robusthed overfor igangværende klimaforandringer."⁵⁵
- The Climate Change and Security-projektet fra Stockholms Internationale Fredsforskningsinstitut (SIPRI) arbejder for at uddybe kendskabet til om hvordan, når og hvorfor klimarelaterede sikkerhedsrisici opstår, og hvordan de kan begrænses eller afværges for at styrke samfundet og sikre en langvarig fred⁵⁶. Forskningen undersøger ligeledes reaktionerne fra regeringer og internationale organisationer overfor de klimarelaterede sikkerhedsrisici. Projektet finansieres af det svenske udenrigsministerium.

ANNEX 4 - PALME-KOMMISSIONENS PRINCIPPER

Kommissionens seks oprindelige principper er:

1. Alle lande har en legitim ret til sikkerhed
2. Militær magt er ikke et legitimt redskab til at løse stridigheder mellem nationer.
3. Tilbageholdenhed er nødvendig når den nationale politik udtrykkes
4. Sikkerhed kan ikke opnås gennem militær overlegenhed
5. Reduktioner og kvalitative våbenbegrænsninger er nødvendige ad hensyn til den fælles sikkerhed.
6. Forbindelser mellem våbenforhandlinger og politiske begivenheder skal undgås.

51 UN (2015) Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Kan hentes på:

<https://sdgs.un.org/2030agenda>

52. UN (2021) Our Common Agenda – Report of the Secretary-General. Kan hentes på:

<https://www.un.org/en/content/common-agenda-report/>

53. UN (2015) Paris Agreement. Kan hentes på: https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf

54. UN (2017) Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons. Kan hentes på: <https://treaties.unoda.org/t/tpnw>

55. The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2022) Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Kan hentes på: https://report.ipcc.ch/ar6wg2/pdf/IPCC_AR6_WGII_FinalDraft_FullReport.pdf

56. SIPRI. Climate Change and Security webpage. Kan hentes på: <https://www.sipri.org/research/peace-and-development/climate-change-and-risk/climate-change-and-security> [accessed 29 March 2022]

Anbefalingerne i Fælles Sikkerhed 2022 er indikationer, eller skridt fremad, i processen om at fjerne truslen fra atomvåbenudslettelse, og vender krigens "supertanker" De er praktiske skridt, men de er også en vision om en bedre, og mere sikker verden. Anbefalingerne har til hensigt at motivere offentligheden, samt få en positiv virkning på beslutningstagerne om hvad der er nødvendigt, og hvad de er opnåeligt.